

Versie I dd. 30 september 2005

HERGEBRUIK VAN OVERHEIDSINFORMATIE

Standaardlicentie **Verklarende nota (ontwerp)**

De richtlijn 2003/98 inzake het hergebruik van overheidsinformatie strekt ertoe :

- een geharmoniseerd kader uit te werken dat de voorwaarden voor hergebruik van overheidsdocumenten vastlegt teneinde te zorgen voor eerlijke, evenredige en niet-discriminerende voorwaarden ;
- het hergebruik van overheidsdocumenten en het creëren van informatieproducten en –diensten door ondernemingen op het niveau van de Europese Gemeenschap aan te moedigen en te vergemakkelijken, teneinde informatie met toegevoegde waarde te produceren ;
- de moderne manieren voor het ontsluiten van informatie en kennis verder uit te bouwen.

Het recht om documenten of gegevens die in het bezit zijn van overheidsdiensten te hergebruiken kan onderworpen worden aan voorwaarden voor hergebruik. Deze voorwaarden inzake de terbeschikkingstelling van overheidsinformatie kunnen aanleiding geven tot een licentie inzake hergebruik die wordt afgesloten tussen de verzoeker, *de licentiehouder*, en de overheid, *de licentieverlenende overheid*. Bovendien verzoekt de richtlijn (artikel 8.2.) de lidstaten die gebruik maken van licenties :

- standaardlicenties aan te bieden, bij voorkeur in elektronische vorm, die aan specifieke licentieverzoeken kunnen worden aangepast ;
- de overheidsinstellingen ertoe aan te sporen gebruik te maken van de standaardlicenties.

Bijgevolg heeft de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging (DAV) (hierna) een licentiemodel uitgewerkt op basis van de grote beginselen vervat in de Europese regelgeving terzake (I) en in de vorm van een checklist van de nuttige bepalingen die in publiek-private contracten dienen te worden opgenomen. Deze nota heeft tot doel een zo volledig mogelijke uiteenzetting te geven over dit licentiemodel dat ter beschikking gesteld wordt van de diverse overheden (II).

De bepalingen van het licentiemodel zijn hetzij bindend (voorwerp, financiële regeling, het bepaalde in de beginselen van de richtlijn, beroepen,...), hetzij facultatief (periodiciteit, melding van fouten, ...).

Voor de bepalingen betreffende het verzoek om hergebruik, de weigeringen inzake hergebruik, de termijnen inzake het opstellen van een licentieverbod, de beslissing tot

het afsluiten van een licentie, het intrekken van een licentie, enz., dient [de wet van betreffende]¹ te worden geraadpleegd.

I. De grote beginselen

Volgens de terzake geldende reglementering, moet de licentie alleszins de volgende vier voorwaarden regelen :

- de aansprakelijkheid van de licentiehouders en de licentieverlenende overheid ;
- het correcte gebruik van de documenten die worden hergebruikt ;
- het gewaarborgd niet-wijzigen door licentiehouders van de hergebruikte informatie ;
- het erkennen van de bron van de hergebruikte informatie.

Bij het opstellen van de licentie, moet eveneens rekening worden gehouden met de basisbeginselen van de richtlijn die op genoemde voorwaarden van toepassing zijn in die zin dat ze :

- de mogelijkheden tot hergebruik niet mogen beperken ;
- niet tot discriminatie mogen leiden tussen diverse vergelijkbare categorieën van personen ;
- niet gebruikt mogen worden om de mededinging aan banden te leggen.

II. Het model van standaardlicentie

In de eerste plaats, wordt een licentieontwerp naar de verzoeker verzonden. Dit gebeurt binnen een redelijke termijn, rekening houdend met de aard van de gewenste documenten, vanaf de datum van ontvangst van het verzoek.

Zodra een licentie wordt overwogen, moet worden gezorgd voor :

- een doorlopende nummering van de door de overheid verleende licenties ;
- een plaats waar de licentie wordt afgesloten (Brussel, enz.) ;

¹ Het wetsontwerp tot omzetting van de richtlijn inzake het hergebruik wordt momenteel uitgewerkt en zal voltooid zijn in de herfst 2005.

- de automatische invoeging van de datum van de licentie.

De aanhef heeft tot doel de betrokken partijen te identificeren. Hierin kan ook worden verwezen naar het verzoek om hergebruik van de documenten dat reeds bij de bevoegde overheid is ingediend.

De verzoeker wordt geïdentificeerd via de naam van de onderneming, haar adres, de gemachtigde persoon en het ondernemingsnummer.

Artikel 1. Voorwerp van de licentie

Deze bepaling heeft tot doel, overeenkomstig het verzoek dat naar de bevoegde overheid is verzonden, tijdig en op de door de wet voorgeschreven wijze² :

- een lijst op te maken van de documenten of gegevens die het voorwerp zullen uitmaken van de licentie en dus in aanmerking komen voor hergebruik ; de lijst moet duidelijk, niet betwistbaar en volledig zijn.
- de oorsprong van genoemde documenten (databank, ...) en de datum van de laatste bijwerking te vermelden.
- het beoogde gebruik ervan door de licentiehouders, de doelstellingen van het hergebruik en de toegevoegde waarde waartoe de licentiehouders zich verbindt te vermelden. Het gebruik moet immers aansluiten bij de geest van de richtlijn : het moet de Europese ondernemingen in staat stellen de mogelijkheden van overheidsinformatie te benutten en bij te dragen tot economische groei en tot het scheppen van werkgelegenheid. De ondernemingen worden verzocht een meerwaarde toe te voegen aan de overheidsinformatie die ze bekomen.

De term « document » moet worden opgevat in die zin dat rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen in de informatiemaatschappij. Hij omvat elke voorstelling van handelingen, feiten of informatie – en elke bundeling van deze handelingen, feiten of informatie – ongeacht het medium (op papier, opgeslagen in elektronische vorm of als geluids-, beeld- of audiovisuele opname) die in het bezit is van overheidsinstellingen.

Tenslotte moet worden opgemerkt dat de licentie, overeenkomstig de richtlijn, in principe geen exclusiviteitsrechten verleent.

² Verwijzing naar het wetsontwerp in voetnoot nr. 1.

Artikel 2. Periode

2.1. De licentie wordt afgesloten voor een bepaalde duur, bij voorkeur uitgedrukt in maanden.

De licentie vermeldt de begin- en einddatum van de geldigheidsperiode van de licentie.

De licentie kan worden verlengd en / of hernieuwd, met instemming van de partijen, onder dezelfde voorwaarden voor alle licentiehouders.

2.2. Indien de licentie wordt afgesloten voor onbepaalde duur, moeten de opzeggingsmodaliteiten (mits naleving van een opzeggingstermijn van, bijvoorbeeld, drie maanden die aangetekend ter kennis wordt gebracht) worden verduidelijkt.

Artikel 3. Verplichtingen van de licentiehouder

De licentie vermeldt de verplichtingen die de licentiehouder kunnen worden opgelegd.

Elke dienst selecteert de relevante voorwaarden uit de hierna opgenomen voorbeeldlijst (checklist), rekening houdend met diens specifieke karakter. Aan deze lijst kunnen andere verplichtingen worden toegevoegd, in zoverre de grote beginselen als bedoeld in de richtlijn worden nageleefd.

De licentiehouder verbindt zich met name ertoe :

- De gegevens en/of documenten enkel te hergebruiken overeenkomstig artikel 1 van deze licentie (voorwerp).
- Een meerwaarde toe te voegen aan het hergebruik van de gegevens en/of documenten zoals overeengekomen in artikel 1 van deze licentie.

Het kan bijvoorbeeld gaan om een verbetering van de vormgeving, de lay-out van de informatie of om het promoten van de gegevens.

- Elk hergebruik van de gegevens en/of documenten stop te zetten na de toegestane duur overeenkomstig artikel [2] van deze licentie.
- De in deze licentie bedoelde gegevens en/of documenten te hergebruiken zonder de inhoud ervan te wijzigen en de meest recente gedateerde versie ervan te gebruiken.

- De in deze licentie bedoelde gegevens en/of documenten effectief te hergebruiken.
- Het logo van de licentiegever te vermelden bij elk hergebruik.
- De oorspronkelijke bron van deze gegevens en/of documenten te vermelden bij de vermenigvuldiging ervan.
- De licentie niet over te dragen zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming van de licentiegever.
- De licentiegever, gratis en overeenkomstig de overeengekomen periodes en frequentie, toegang te verlenen tot de resultaten van het hergebruik van de gegevens en/of documenten die hem ter beschikking werden gesteld.

De licentiehouder neemt de nodige maatregelen zodat de licentiegever kan nagaan of de voorwaarden voor hergebruik die voortvloeien uit de licentie worden gerespecteerd. De licentiehouder kan bijvoorbeeld ertoe verplicht worden gebruiksverslagen te overhandigen, waarvan de frequentie werd erkend, voor de producten die voortvloeien uit het hergebruik van de gegevens zodat de licentieverlenende overheid daadwerkelijk toezicht kan uitoefenen.

- Ermee in te stemmen dat de vertegenwoordigers van de licentiegever op elk ogenblik toegang hebben tot de lokalen waar de verstrekte documenten en/of gegevens worden bewaard zodat ze kunnen nagaan of de bepalingen van deze licentie worden nageleefd.
- De financiële regeling als bedoeld in artikel [5] van deze licentie te respecteren.
- De licentiegever te informeren over de door hem gehanteerde tarieven voor producten die voortvloeien uit het hergebruik.

Deze bepaling biedt meer garanties voor de vrije concurrentie tussen de ondernemingen en zorgt voor een grotere transparantie wat de waarde van de overheidsinformatie betreft.

- De producten die voortvloeien uit het hergebruik niet te verkopen tegen buitensporige tarieven in vergelijking met de prijs van de verkregen gegevens.
- De licentiegever op de hoogte te brengen van elke fout die in de verkregen documenten of gegevens wordt ontdekt.

Op die manier draagt de licentiehouder bij tot de kwaliteit van de gegevens die hij ontvangt via een geïntegreerd informatiemanagementsysteem.

- Zijn kennis en ervaring die voortvloeien uit het hergebruik, over te dragen aan de licentiegever (bv. in verband met het beheer van de databanken, de behoeften van de privé-sector, de gebruiken in de andere landen).

- Geen misbruik te maken van de domeinnamen van de licentiegever.
- De bepalingen van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens na te leven.
- De gegevens van de persoon die instaat voor de verwerking van de ter beschikking gestelde gegevens en/of documenten aan de licentiegever te vermelden.
- De auteursrechten en/of intellectuele rechten na te leven.

Indien deze verplichting wenselijk is, moeten de betrokken rechten worden verduidelijkt.

- Zo spoedig mogelijk, op elke passende wijze, iedere naams- of adreswijziging en andere informatie die relevant is voor de uitoefening van deze licentie mede te delen.
- De licentiegever zo spoedig mogelijk op de hoogte te brengen indien andere informatie werd ontvangen dan die waarvoor het hergebruik werd toegestaan en de betrokken informatie onmiddellijk te vernietigen.
- Alle andere bepalingen van deze licentie na te leven (zoals artikel 7 betreffende de uitbesteding, enz.)
- Enz.

Artikel 4. Verplichtingen van de licentieverlenende overheid

De licentie vermeldt de verplichtingen die de licentiegever kunnen worden opgelegd.

Elke dienst selecteert de relevante voorwaarden uit de hierna opgenomen voorbeeldlijst (checklist), rekening houdend met diens specifieke karakter. Aan deze lijst kunnen andere verplichtingen worden toegevoegd.

Behoudens gevallen van overmacht, dient de licentieverlenende overheid met name :

N.B. : gevallen van overmacht mogen slechts bij uitzondering worden ingeroepen en de mogelijke risico's moeten vòòr het afsluiten van de licentie worden medegedeeld.

- De licentiehouder de gegevens en/of documenten als bedoeld in artikel 1 van de licentie ter beschikking te stellen binnen een termijn van XXX vanaf XXXX en/of volgens overeengekomen termijnen.

In dit verband moeten diverse punten worden verduidelijkt :

- De periodiciteit van de beschikbaarheid van de informatie, de « upgrades » (dagelijks, wekelijks, enz) ;
- de manier waarop de informatie ter beschikking zal worden gesteld (voorbeeld : levering van een beeld of permanente toegang) ;
- de behandelingstermijnen van het verzoek. Bij gebrek aan nadere gegevens, zijn de termijnen vermeld in de richtlijn, zoals die zullen omgezet worden in de wet³, van toepassing.

Bovendien moeten de overheidsinstellingen de documenten ter beschikking stellen binnen een termijn die het mogelijk maakt hun economisch potentieel volledig te benutten.

Dit is met name van belang voor de dynamische inhoud van de informatie (zoals verkeersinformatie) waarvan de economische waarde afhankelijk is van onmiddellijke beschikbaarheid en regelmatige aanvulling.

- Indien het veranderlijke en bij te werken gegevens betreft, de overeengekomen periodiciteit en frequentie te respecteren.
- De gegevens en/of documenten in het door de licentiehouders gevraagde formaat te verstrekken, voorzover een eenvoudige handeling volstaat.

Deze verplichting mag geen onevenredig grote inspanning vereisen van de licentiegever.

- De duurzaamheid van de oorspronkelijke kwaliteit van de ter beschikking gestelde gegevens en/of documenten te waarborgen.
- Na te gaan of de in deze licentie vermelde voorwaarden voor hergebruik worden gerespecteerd op basis van de door de licentiehouders verleende toegang tot de resultaten van het hergebruik.

De licentieverlenende overheid dient een controlesysteem uit te werken zodat ze kan nagaan of de diverse verplichtingen van de licentie worden nageleefd, (met het oog op de « kwaliteitscontrole »).

- De bestuursinstrumenten (formulier, kostenstaat,...) ter beschikking te stellen zodat de licentiehouders zijn verplichtingen kan nakomen.
- Na te gaan of de voorwaarden voor hergebruik, zoals omschreven in de licentie, worden gerespecteerd overeenkomstig richtlijn 2003/98.
- Alle andere bepalingen van de licentie na te leven.
- Enz.

³ Verwijzing naar het wetsontwerp in voetnoot nr. 1.

Artikel 5. Financiële regeling

Elke overheid moet, rekening houdend met het specifieke karakter van de informatie waarvan ze het hergebruik toestaat, een financiële regeling uitwerken die van toepassing is op de licentie.

De licentieverlenende overheid kan haar gegevens gratis ter beschikking stellen of een vergoeding vragen.

Wanneer een vergoeding wordt verlangd voor het hergebruik van een document, mogen de totale inkomsten uit het hergebruik van deze documenten in principe niet hoger zijn dan de kosten die zijn gemaakt om de documenten te verzamelen, te produceren, te vermenigvuldigen en te verspreiden, vermeerderd met een redelijk rendement op investeringen, rekening houdend met de vereiste zelffinanciering van de overheidsdienst.

Volgens de Europese richtlijn (artikel 6), moeten de vergoedingen tijdens de betrokken berekeningsperiode kostengeoriënteerd zijn en berekend worden overeenkomstig de boekhoudkundige beginselen die op de overheidsinstellingen van toepassing zijn.

De documenten worden best ter beschikking gesteld tegen tarieven die niet hoger zijn dan de marginale kosten voor de vermenigvuldiging en verspreiding van de betrokken documenten.

Overeenkomstig het voorgestelde model, vermeldt de aan de verzoeker voorgelegde licentie :

- het bedrag van de vergoeding ;
- de criteria voor de berekening van de vergoeding (bv. gegevens, omvang van de gegevens, vast maandelijks bedrag, aantal raadplegingen, aantal verzoeken door de « end users ») ;
- de betalingsmodaliteiten (bv. periodiciteit, betalingswijzen, in geval van niet-betaling op de vervaldatum van de staat, kunnen verwijlrenten aangerekend worden) ;
- de specifieke modaliteiten verbonden aan de overdracht van een licentie moeten uitdrukkelijk worden besproken (zie artikel [6] hierna).

Tenslotte is het ook wenselijk om de licentieverlenende overheid, voor alle bewijsstukken die in het bezit zijn van de licentiehouder, de mogelijkheid te bieden een audit uit te voeren of te laten uitvoeren teneinde, na verwittiging van laatstgenoemde, toezicht te kunnen uitoefenen.

Artikel 6. Overdracht van de licentie

De licentieverlenende overheid heeft de keuze om de overdracht van een licentie al dan niet toe te staan.

Indien de overdracht wordt toegestaan, is het wenselijk te bepalen dat die slechts kan plaatsvinden in zoverre die gerechtvaardigd is en mits voorafgaande en uitdrukkelijke toestemming van de licentieverlenende overheid. In de meeste gevallen moet de licentie opnieuw worden besproken en dient bijvoorbeeld een aanhangsel opgesteld te worden.

Het is immers belangrijk dat de beginselen inzake transparantie worden toegepast op de markt van de hergebruikte overheidsinformatie. De licentieverlenende overheden moeten in staat zijn alle licentiehouders die over hun eigen gegevens beschikken te kennen (teneinde een zekere relatie *intuitu personae* te kunnen onderhouden).

Artikel 7. Uitbesteding en tussenkomst van derden

De licentiehouder moet nagaan of de licentie ook wordt nageleefd door alle andere personen, eventuele uitbesteders of derden die toegang hebben tot de gegevens en/of documenten die hen ter beschikking worden gesteld overeenkomstig deze licentie.

Daartoe moet de licentiehouder de eventuele uitbesteders en/of derden die toegang hebben tot de informatie een overeenkomst laten ondertekenen waarin zij zich ertoe verbinden, voor wat hen betreft, alle bepalingen van deze licentie na te leven.

Artikel 8. Einde van de licentie

De licentie moet vermelden in welke gevallen de geldigheid ervan beëindigd wordt.

- De geldigheid van de licentie eindigt vanzelfsprekend op de vervaldatum die ze vermeldt, behoudens verlenging al dan niet stilzwijgend.
- Elke partij kan de licentie, op elk ogenblik en zonder opzeggingstermijn, beëindigen indien de andere partij zijn verplichtingen niet nakomt. Sommige tekortkomingen kunnen beschouwd worden als ernstig en onmiskenbaar en, behalve eventuele schadevergoedingen overeenkomstig artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, de verbreking van rechtswege tot gevolg hebben. De licentie moet deze tekortkomingen opsommen. Het kan met name gaan om :
 - het gebruik van de licentie door de licentiehouder voor andere doeleinden dan die vermeld in artikel [1] ;
 - de niet-naleving door de licentiehouder van de financiële regeling als bedoeld in artikel [5] ;

- het niet-verlenen door de licentiehouder, gratis en overeenkomstig de overeengekomen periodes en frequentie, van toegang tot de resultaten van het hergebruik van de gegevens en/of documenten, waardoor de licentiegever niet kan nagaan of de voorwaarden van de licentie worden nageleefd ;
- het niet-toevoegen van meerwaarde aan de verkregen documenten ;
- het ontbreken van ernstig of effectief hergebruik ;
- enz. (overeenkomstig de door de licentiegever bepaalde vereisten).

Zelfs indien de licentie bepaalt dat, in de hierboven opgesomde gevallen, de licentie van rechtswege eindigt, is het aangewezen een schriftelijke ingebrekestelling te verzenden en de licentiehouder een laatste uitstel toe te staan, zodat hij zijn toestand kan regulariseren, alvorens de licentie te verbreken.

Bovendien moet de beslissing tot verbreking worden betekend.

- De licentie kan worden ingetrokken indien het algemeen belang dit vereist. Op basis van de Europese regelgeving kan immers ook een exclusief recht worden verleend met het oog op het verstrekken van een dienst van algemeen belang. Dit is bij voorbeeld het geval indien geen enkele commerciële uitgever bereid wordt gevonden de betrokken informatie te publiceren zonder het exclusieve recht daarop te verwerven.
- De licentieverlenende overheid kan de licentie of de substantiële voorwaarden voor de uitoefening ervan opschorten, wanneer de licentiehouder tijdelijk niet in staat is om zijn verplichtingen na te komen (bv. : onvoldoende contracten, personeelstekort).
- De licentieverlenende overheid kan de uitvoering van de licentie ook opschorten indien blijkt dat zij niet meer in staat is om de gegevens ter beschikking te stellen om redenen die onafhankelijk zijn van haar wil (bv. ontoereikendheid of deficiënte werking van de technische capaciteit, van de personeelsmiddelen, gevallen van overmacht.)

Artikel 9. Aansprakelijkheid

Elke licentie moet een bepaling inzake aansprakelijkheid bevatten, zowel in hoofde van de licentieverlenende overheid (waarbij de grootst mogelijke beperking wordt nagestreefd) als in hoofde van de licentiehouder, omwille van het hergebruik van de in de licentie bedoelde gegevens.

Artikel 10. Toepasselijk recht en beroepsinstantie

[De richtlijn inzake het hergebruik van overheidsinformatie heeft uitwerking sinds 1 juli 2005 terwijl België de wet tot omzetting ervan nog niet heeft aangenomen. Een wetsontwerp⁴, dat met name tot doel heeft te verduidelijken welke beroepscommissie

⁴ Verwijzing naar het wetsontwerp in voetnoot nr. 1.

bevoegd zal zijn inzake hergebruik, wordt momenteel besproken. Zolang de wet niet is aangenomen, bestaat een dergelijke beroepsmogelijkheid dus niet.]

De licentiehouder moet op de hoogte worden gesteld van de administratieve rechtsmiddelen waarover hij beschikt mocht hij in beroep willen gaan tegen beslissingen of handelingen betreffende de licentie. Het kan bijvoorbeeld gaan om de beslissing een licentie in te trekken of de gegevens niet meer ter beschikking te stellen (naast de mogelijkheid beroep in te stellen tegen de weigering om een licentie af te sluiten). Het wetsontwerp⁵ [dient de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten (CTB)], de bevoegdheid te verlenen de beroepsprocedures te behandelen die de bepalingen en de uitvoering van de licenties op de helling zetten.

Teneinde de termijn te laten ingaan voor het instellen van het beroep bij de bevoegde Commissie, dient elke beslissing die ongunstig is voor de licentiehouder de rechtsmiddelen te vermelden waarover hij beschikt mocht hij tegen die beslissing in beroep willen gaan, alsook de na te leven vormen en termijnen in dit verband.

Tenslotte moet worden opgemerkt dat, in geval van betwisting over de vergoedingen, enkel de Hoven en Rechtbanken van de Belgische rechterlijke orde bevoegd zijn.

Overeenkomstig artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek, moet de licentie worden opgemaakt in zoveel originele geschriften als er partijen met onderscheiden belangen zijn. Eén origineel volstaat voor alle personen met hetzelfde belang. Elk origineel moet worden ondertekend en vermelden hoeveel originele geschriften van de licentie werden opgemaakt.

⁵ Naar het voorbeeld van andere Europese landen die een commissie met dezelfde bevoegdheden hebben opgericht.